PALIVERE PÕHIKOOL

Kool paberil

2012/2
20.12.2012

Tasa, tasa jõulukellad kajavad

Tasa, tasa jõulukellad kajavad.

Üle terve ilmamaa

kajab laul nüüd rõõmuga –

jõulud tulnud ju.

Jõulud on ilus aeg mitmel moel. Mõni käib kontsertidel ja kuulab hardusega jõululaule. Teine naudib talvepuhkust, suusarõõme või lihtsalt lund. Mõnus on see aasta lõpp nii või naa.

Jõulud on terve pere koosolemise aeg. Selleks peab nii aega kui ka tahtmist olema: olemegi kodus, küpsetame piparkooke, koristame toomapäeval toad, et Tahma-Toomas meie kodus kohta ei leiaks. Juba tubade kaunistamine on oluline rituaal. Mõnes peres on igal kuuseehtel ajalugu: kaunistused võivad olla päritud ju vanavanematelt. Neid kuusele riputades meenutatakse olnut ja mõeldakse ka järgmisele aastale.

Jõulukellad helisevad tasa. Jõululaulud kõlavad ka vaikselt. Jõulud pole lärmi ja kilkamise aeg, vaid hoopis enesesse vaatamise aeg. See on traditsioonide aeg, sest traditsioonid annavad meile elus tuge ja jõudu, annavad kindlustunde. Seepärast ongi traditsioone vaja austada ja elus hoida.

Pärast jõule on aastavahetus. Siis saab kilgata, naerda, kõigest rõõmu tunda. Aastavahetusel on tore tina valada, et ennustada, mis uus aasta toob. Loomulikult on uusaastaööl tore rakette taeva poole lasta ja ilutulestikku imetleda.

Soovin kõigile rahulikke jõule ja lõbusat aastavahetust ning õnne ja jõudu uuel aastal!

Õppealajuhataja Margit Ülevaino

Mänguasjad

Lume all sügaval
tukub aeda jäänud pall,
mängutraktor norinaga
kohe samas kõrval magab,
kätte enam neid ei saa,
kui on nii paks lumi maas!

Siis ju lastel täitsa veab,
et jõuluvana on nii hea.
Uued kannid salmi eest
saab talvel iga väikemees.

Jõulusai

Siiruviiruline sai
küpses ahjus, soe ja lai.
Saia sees olid rosinad,
mõned mandlitosinad,
šokolaadi ja kaneeli.
Aga paremaks ei teegi
jõulusaia miski muu
kui mõne lapse maias suu!

Jõulurõõm

Juba jõudmas jõulukesed,
saamas prisked piparkoogid,
kuusepuu on püsti keset
tuba, kuhu pühaks toodi.
Nüüd on lastel ehtimist
ja siia-sinna vehkimist
ja salmikeste lugemist
ja kingikotti pugemist,
küünlasära, morsisõõmu,
prisket puhast jõulurõõmu!

Hilinenud salmiõppijale ja kingisoovijale tuleb appi Aidi Vallik oma vahvate ja omanäoliste luuletustega. Vaata rohkem: http://aidivallik.wordpress.com, otsingusõna “jõulud”.

Jõulud ja jõulutraditsioonid

Jõulud on detsembri viimases kolmandikus või jaanuari algul tähistatav püha, mille tähendus on eri kombestikes ja usundites erinev.

Tänapäeval on Eesti jõuludes segunenud kaks traditsiooni: Eesti rahvausundist pärinev talvise pööripäeva tähistamine, mis seostub ka Euroopa vanemate usunditega, ning kristlik traditsioon, milles jõulud tähistavad Jeesus Kristuse sündi.

Lisaks mõjutab jõule tugevalt tänapäevane tarbimiskultuur, milles jõulud on üks kommertsialiseerunumaid pühi. Kuna jõulude usuline tähendus on paaril viimasel sajandil oluliselt kahanenud, on need levinud üle kogu maailma. Nüüdseks tähistatakse jõule enamikus maailma riikides, sealhulgas neiski, kus kristlus ei ole valitsev usund.

Pööripäevade tähistamine on olnud kombeks paljudes usundites üle kogu maailma, teiste seas ka Põhja-Euroopas. Eesti sõna "jõulud" pärineb skandinaavia, traditsioonist ning laenati tõenäoliselt tuhatkond aastat tagasi. Tava tähistada Kristuse sünnipäeva 25. detsembril pärineb tõenäoliselt 4. sajandist pKr.

Eesti rahvatraditsioonis algasid jõulud pööripäevaga ning lõppesid mõni päev pärast uusaastat. Selle pühaga seostus terve rida uskumusi ja kombeid. Eesti rahvakalendris olid jõulud üks tähtsaimad pühi. Maarahvas nimetas talvist pööripüha mitmeti: jõulud, joulud, talvistepühä… Sõna *jõul* on eesti keelde arvatavasti laenatud muinasskandinaavia keelest tuhatkond aastat tagasi.

Jõuludeks koristati ja ehiti kogu majapidamine ning valmistati aasta rikkalikumad piduroad. Et pühade ajal ei tohtinud tööd teha, tuli kõigi ettevalmistustega varakult hakkama saada. Tehti jõulukroonid ja -krässid, samuti lambarasvast ja mesilasvahast kolmeharulised küünlad. Suurem osa ettevalmistustest tehti 21. detsembril. Eluruumid koristati ja puhastati ülima hoolega ja nüüd ei tohtinud põrandat pühkida enne, kui jõulud läbi – vastasel korral kardeti, et ka õnn saab majast välja pühitud. Kui maja korras, toodi sisse jõuluõled ja see tähistas jõulude algust. Jõuluajal ei tohtinud öösiti valgus toas kustuda. Pidi ka jälgima, et aknad oleksid tihedalt kinni kaetud, et valgus välja ei paistaks.

Usuti, et peres, kus ei valmistata jõuluroogasid, pole järgmisel aastal midagi head loota. Pidulaual pidi kindlasti olema õlu, sealiha (poolik seapea), jõululeib ja jõuluvorstid. Tavalised jõulutoidud olid veel pähklid, kapsad, keedetud oad, herned, naerid, kala ja või. Jõuluvorstid tehti tavaliselt valged, s.o. vaid tangust ja sibulast. Verivorst tundub meie maal olema uuem nähtus. Valgevorst on meie rahvuslik jõuluroog, kuna kuskil mujal pole ta sedavõrd üldiselt levinud.

Jõululeib, õlu ja liha pidid laual olema terve jõuluaja ja igaüks pidi saama niipalju süüa, kui tahtis. Jõuluöösi tuli süüa 7, 9 või 12 korda, siis on inimesel uuel aastal jõudu, jaksu ja tervist, tema tööd õnnistatud ja tal pole leivapuudust. Söögikord ei tähendanud kere täisparkimist, piisas ka mõnest suutäiest. Kui mõni toidupala kukkus laua alla, ei tohtinud seda üles võtta ja üldse ei tohtinud jõuluajal laua ja voodi alla valgust näidata ega sinna vaadata.

Jõuludeks toodi koju kõik välja laenatud asjad ning jõulude ajal ei laenatud midagi välja. Kõik tööriistad viidi ulualla. Inimeste ja majapidamise kaitsmiseks ning selleks, et oleks õnne, tehti mitmesuguseid ohutisi. Tubadesse kaabiti pisut hõbevalget või raputati soola või siis tehti kadakasuitsu. Ohutised olid samuti kõikvõimalikud jõuluks valmistatud krässid, tähed ja ristid. Arvati, et need koguvad pühade ajal endasse kõik soovimatu, seepärast tuli nad peale pühi põletada.

Kuna jõulud olid kõik tööd peale hädavajalike keelatud, siis oli aega jõude olla, jäi aega koos perega jõulumänge mängida ja mõistatada. Õlgedest valmistati looma- ja inimkujusid. Tehti ka õlest nuute, ning taoti üksteist nendega. Vähemalt saartel olid jõulud ennevanasti suurim lauluaeg.

Mõistatusi ja vanasõnu jõulude kohta

Sündides ta lendab, elades ta lamab, surres ta jookseb.

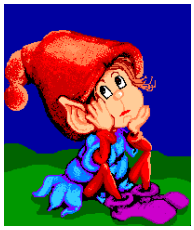

Õues mäena, toas veena.	***lumi***
Hambaid pole, aga pureb.	***talv***
Valge vaip üle maa.	***külm***
Kes tuleb valge kasukaga?	***jää***
Pehmem kui vill, külmem kui kivi, lendab kui lind.	***lumi***
Ilma jälgeta, ilma käteta, aga joonistada mõistab.	***külm***
Sügisel sünnib ja kevadel sureb.	***lumi***

Mida päkapikk ei õpi,…	…narrib tema sind üheksa korda.
Suur piparkook…	…lumi põlvini.
Narrid jõuluvana üks kord,…	…ajab suu lõhki.
Jõuluvanal on …	…seda jõuluvana ei tea.
	Täheke 1997

Jõulunali

Peakokk annab kokapoisile ülesande teha tordile pealkiri "Häid jõulupühi!"

Paari tunni pärast on poiss tagasi ja kannab ette: "Kõik on korras! Kõige raskem oli torti printerisse toppida."

"Ema, kas jõulud on juba lähedal?" küsib Juku.

"Päris lähedal," vastab ema. "Aga miks sa seda küsid?" "Noh, ma pean ju teadma, millal on tarvis heaks lapseks hakata!"

"Kelleks sa saada tahad, Juku, kui suureks kasvad?" küsib õpetaja. "Jõuluvanaks," vastab Juku. "Miks just Jõuluvanaks?" "No mõelge ise, õpetaja – paar nädalat tööd ja ülejäänud aasta vaba!"

http://www.anekdoot.ee

Miks kuuske kaunistatakse klaasmunadega?

Ene Pill

Elasid kord kaks vaest naabrimeest, üks oli noor klaasipuhuja ja teine vana küünlameister. Kumbki neist ei olnud rikas, pigem olid mõlemad vaesed. Päevast päeva tegid nad hoolsalt oma tööd.

Küünlameister tegi väga kauneid küünlaid kuid kahjuks ei tahtnud need põleda. Nii pidigi ta valmistama rohkem tavalisi, sirgeid küünlaid. Need põlesid ilusa heleda leegiga kuid ei olnud väljanägemiselt midagi erilist.

Klaasipuhuja tegi vaase ja kausse, karikaid ja taldrikuid. Tema unistuseks oli aga puhuda täiesti ümmargune ja õhkõrn klaasmuna. Siiani olid aga kõik tema katsetused luhta läinud.

Käes oli jõulureede. Tänaseks oli töö lõppenud ja ta otsustas teha ühe ilusa küünla klaasipuhuja tütrele. Väike tüdruk oli külmetunud ja oli nüüd kõrge palavikuga haigevoodis. Tüdrukukese ema istus voodi juures, nuttis ja palus kõige kõrgemat. Isa oli nii mures oma tütrekese pärast, et kõik tellitud tööd ebaõnnestusid.

Küünlameister otsustas meisterdada kauni inglikujuga küünla. Ta uskus, et kui ka küünal ei põle, siis inglike ehk aitab tüdrukukest. Viimaks oli töö valmis ja vana mees seadis sammud naabri poole. Ilm oli vaikne ja tähed särasid taevas. Vana mees sammus mööda kitsast lumerada ja mõtles: mis jõulud need sel aastal küll on, rohkem muret kui rõõmu. Ta polnud kunagi elus imedesse uskunud, aga praegu oleks üks väike imehakatiski ära kulunud. Just siis kui ta neid mõtteid mõlgutas langes taevast üks täht ning otse tema taskusse, milles oli imeilus inglist küünal. Küünlameister ei pannud oma mõtetesoleku tõttu seda tähele. Lõpuks oli ta kohal, astus majja ja ulatas ingliküünla klaasipuhujale. Too imetles küünalt ja näitas oma tänase päeva viimast tööd. See oli õhkõrn ja täiesti ümmargune klaasmuna. Kõik oli nagu peab, ainult ta ei säranud. Koos astusid nad väikese tüdruku voodi juurde. Tütrekese ema oli voodi juures viimaks väsimusest tukastanud. Ettevaatlikult asetas klaasipuhuja oma ehte kuuseoksale ja küünlameister süütas väikese ingliküünla. Leek väreles natuke ja siis sirgus klaasist muna poole. Hetk hiljem täitis kogu tuba imekaunis sära. Mõlema meistri ammused unistused olid täitunud. Küünal oli kaunis ja põles heleda leegiga. Klaasist muna oli aga täiesti ümmargune ja sädeles. Kogu selle sära ja hiilguse peale tegi väike tüdruk silmad lahti, vaatas küünlaleegi võbelust klaasist munal ja ütles vaikselt: ema vaata, meie kuusel on ingel. Isa tõstis oma tütrekese kätele ja kõik vaatasid lummatult säravat ingliga kuuske.

Keegi neist ei tea täpselt, mis tol jõulureedel klaasipuhuja kambris juhtus. Jõululaupäeva hommikuks oli tütreke juba nii terve, et võis rõõmsalt emaga köögis toimetada. Küünlameister valmistas aga ingliküünlaid ja klaasipuhuja imelisi õhkõrnu klaasmune. Mõlemad said väga kuulsateks meistriteks.

Sellest ajast peale kaunistavadki inimesed oma kuused klaasmunadega ning süütavad ingliküünlad, et jõuluõhtul külastaks nendegi kodusid inglid.

ÕOV tegemised

ÕOV's on 14 liiget. Liikmed on 6-9. klassist ja nad kõik on usinad rosinad!

Selle aasta alguses polnud ühtegi poissi ÕOV liikmeskonnas. Nüüdseks on lisandunud kaks aktiivset noormeest kaheksandast klassist.

Selle liikmeskonnaga oleme korraldanud juba kolm advendihommikut, heategevuslikke jõuluküpsetiste müüke, päkapikunädala. Heategevusliku küpsetiste müügi eesmärk oli koguda Haapsalu Loomade Varjupaiga tarbeks raha. Sellega saime hakkama ja 7 ÕOV liiget külastab 20. detsembril loomade varjupaika ning annab üle ka jõulukingi.

Detsembris alustas Koolitantsu tantsugrupp nimega TipToeDancers, kus on enamus liikmeid ÕOV-st. Ainult üks tantsugrupi noormees pole veel õpilasomavalitsuse liige.

Suur tänu koostöö eest, ÕOV! Tänutäheks korraldasin ÕOV-le pisikese jõuluõhtusöögi enda juures, mis oli ka väga tore koosviibimine.

ÕOV noortega tuleb aga tegemisi veel ja veel.

Tulemas on Koolitants, mille esimene võistlusvoor on 16.-17. veebruaril. Enne seda, jaanuaris, toimuvad "Tüdrukute ja Poiste Päevad". Veebruari lõpus, 28. veebruaril, toimub koolis suurüritus BROADWAY SHOW. Meil on olnud suured plaanid, edasised plaanid on veel suuremad.

Muidu on ÕOV noored tublid, arukad, naljakad ja aktiivsed, briljantsete ideede ning arukate lahenduste väljapakkujad.

Kui sind huvitab, mis ÕOV järgmiseks ette võtab, siis tule aga esimesele korrusele, huvijuhi tuppa ja saad teada kõik vajaliku!

Rutt Olenko
huvijuht

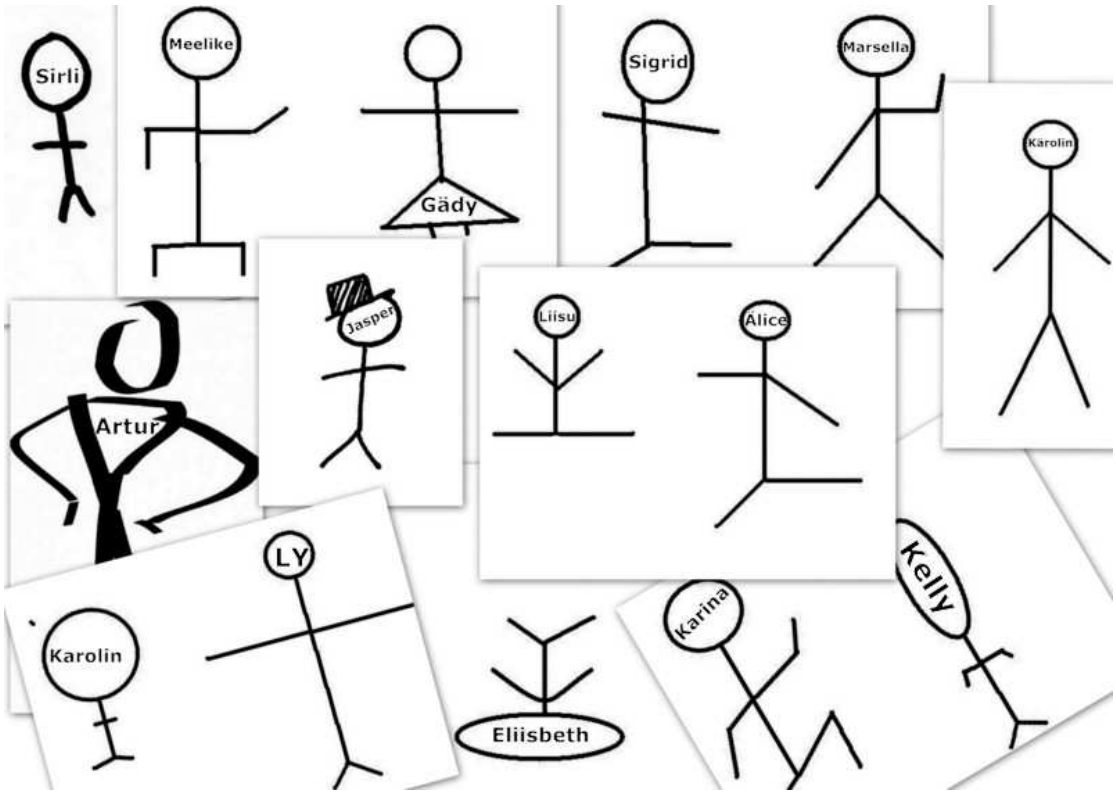

Õppida saab ka õues

Esimese õppeveerandi viimane päev oli Palivere Põhikooli 1.-6. klassi õpilastele tavalisest erinev. TLÜ Haapsalu Kolledži III kursuse klassiõpetaja eriala tudengid viisid õpilased õue õppima. Kuues erinevas keskuses ümber koolimaja said õpilased harjutada koostööd, kinnistada peastarvutamise oskust, tuletada meelde fakte kooli kohta, meisterdada kastanimunadest pilti, õppida ilmaga seotud kõnekäände ja rahvatarkusi, uuriti, missuguseid puid kooli ümbruses kasvab.

Elevust jätkus koolimajjagi. Õpilased said kontrollida, kui tähelepanelikud nad koolimajas liikudes on. Iga klass sai 2-3 pilti väikesest objektist, mis tuli üles leida. Selgus, et see polnudki eriti raske. Ju käivad õpilased lahtiste silmadega ringi.

Õpilased ütlesid tagasiside ringis, et selline päev meeldis ja et iga nädal võiks nii lõppeda.

Haapsalu Kolledž tänab Palivere kooliperet tudengitele antud võimaluse eest loenguis õpitut praktiseerida.

Lehte Jõe

TLÜ Haapsalu Kolledži loodusõpetuse didaktika lektor

Artikkel Taebla valla infolehest

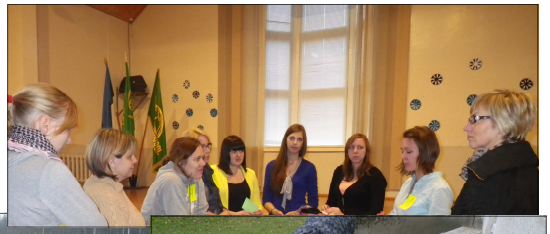

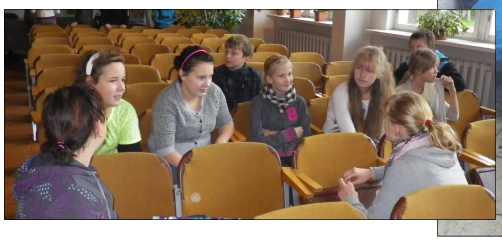

Matemaatikapäev

Eelviimasel koolinädalal olid koolis taas Tallinna Ülikooli Haapsalu Kolledži III kursuse üliõpilased. Seekord proovisid nad kätt matemaatikaõpetajatena. Paari kaupa anti tunde 1., 2. ja 3. klassis. Need olid viimased proovitunnid enne pikka praktikat, mis algab veebruaris. Üliõpilased püüdsid rakendada didaktikaõpingutes omandatud teadmisi. Tudengite endi sõnul said nad hakkama. Õpilased olid heatahtlikud ja töötasid hoolega kaasa. Noored õpetajad kiitsid aineõpetajaid toetava suhtumise ja asjalike nõuannete eest.

Neljanda tunni ajal korraldasid üliõpilased 1.-6. klassi õpilastele mängude tunni. Mängud olid valitud selliselt, et need aitaksid kinnistada matemaatikatundides varem õpitut. Natuke sai ka nuputada ja mõtlemist arendada.

Loodame, et seekordnegi kohtumine oli väikeseks vahelduseks tavapärasesse kooliellu.

Tänan Haapsalu Kolledži nimel, et olete meid lahkesti vastu võtnud. Soovin väga ilusaid jõule kogu kooliperele!

Lehte Jõe

TLÜ Haapsalu Kolledži õppejõud